

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 238/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Kristínou Malou Piovarčiovou, PhD., advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 67Ek/351/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. marca 2024 a doplnenou 21. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 67Ek/351/2022. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 1 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom napadnutého exekučného konania, v ktorom má postavenie povinného. Návrh na začatie exekúcie vymožením nepeňažného plnenia podala oprávnená (bývalá manželka sťažovateľa) okresnému súdu 9. februára 2022. Okresný súd vydal 4. marca 2022 poverenie na vykonanie exekúcie.

3. Predmetom napadnutého konania je vymożenie nepeňazného plnenia – povinnosti sťažovateľa zdržať sa úkonov smerujúcich k odpojeniu alebo blokovaniu dodávky vody a plynu do rodinného domu [REDACTED]. Podľa oprávnenej sťažovateľ uloženu povinnosť porušil tým, že prestal uhrádzať platby za vodu a plyn. V priebehu exekučného konania došlo aj k prepisu plynu, preto sťažovateľ je len odberateľom vody. Uvedená povinnosť bola sťažovateľovi uložená uznesením Okresného súdu Košice I z 27. septembra 2019 (neodkladné opatrenie). Okresný súd Košice I vychádzal z toho, že sťažovateľ požiadal o odpojenie uvedených médií, čím mal zneužiť svoje postavenie jedného z manželov, s ktorým boli uzatvorené zmluvy o dodávkach vody, elektriny a plynu.

4. Po doručení návrhu na začatie exekúcie sťažovateľ podal 31. marca 2022 návrh na zastavenie exekúcie, keďže sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu [§ 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku]. Zastavenia exekúcie sa sťažovateľ domáha z dôvodu, že neuhrádzaním platieb za médiá neporušuje neodkladné opatrenie. V predmetnom dome žije oprávnená s maloletou dcérou. Neuhrádzaním platieb neporušuje povinnosť zdržať sa úkonov smerujúcich k odpojeniu alebo blokovaniu dodávky vody a plynu do rodinného domu. V predmetnom dome nebýva, s oprávnenou je rozvedený a nemá voči nej vyživovaciú povinnosť. Vyživovaciú povinnosť voči maloletej dcére si riadne plní. Neodkladným opatrením mu nevznikla povinnosť uhrádzať médiá v špecifikovanom rodinnom dome.

5. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 30. novembra 2022 návrh na zastavenie exekúcie zamietol. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal 3. decembra 2022 sťažovateľ sťažnosť. Okresný súd o tejto sťažnosti ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol.

6. Rozhodnutie okresného súdu o sťažnosti opakovane urgovala súdna exekútorka. Sťažovateľ urgoval rozhodnutie 15. februára 2023.

7. Sťažovateľ v priebehu napadnutého exekučného konania podal návrh na zrušenie neodkladného opatrenia z dôvodu, že oprávnená s maloletou dcérou v špecifikovanom dome už nebývajú. Okresný súd Košice-okolie uznesením z 22. decembra 2022 návrh na zrušenie neodkladného opatrenia zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením z 27. marca 2023 tak, že v časti uznesenie zmenil a zrušil (vo výroku, ktorým mu bolo uložené, aby sa zdržal úkonov smerujúcich k odpojeniu alebo blokovaniu dodávky plynu do rodinného domu) a vo zvyšnej časti uznesenie potvrdil. Uznesenie odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku napadol sťažovateľ dovolaním, o ktorom rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo/90/2023. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ aj ústavnú sťažnosť, ktorú ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 295/2023 z 18. mája 2023 odmietol pre nedostatok právomoci.

8. Okresný súd zisťoval stav konania vo veci návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia. Sťažovateľ sa domnieva, že okresný súd vyčkáva na rozhodnutie dovolacieho súdu. Sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie, v ktorom argumentoval, že rozhodnutie o návrhu na zastavenie exekúcie (resp. o sťažnosti v tejto veci) nie je závislé od výsledku konania o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia. Kľúčovým je posúdenie, či „*neuhrádzaním mesačných platieb za vodu a pôvodne za plyn povinný porušuje alebo neporušuje povinnosť uloženú mu súdom v neodkladnom opatrení...*“. Okresnému súdu nič nebráni, aby o sťažnosti rozhodol.

9. Dňa 24. októbra 2023 sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú predseda okresného súdu doteraz nereagoval.

10. V doplnení ústavnej sťažnosti doručenej 21. marca 2024 sťažovateľ uviedol, že 20. marca 2024 mu bolo doručené uznesenie okresného súdu z 20. marca 2024, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu z 30. novembra 2022 vydané vyššou súdnou úradníčkou tak, že exekúciu v časti povinnosti zdržať sa úkonov smerujúcich k odpojeniu alebo blokovaniu dodávky plynu do špecifikovaného rodinného domu podľa § 61k ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku zastavil a vo zvyšnej časti návrh povinného na zastavenie exekúcie, ako aj sťažnosť povinného proti uzneseniu okresného súdu z 30. novembra 2022 zamietol. Okresný súd prihliadol na zmenu skutkového stavu v priebehu exekučného konania, a to na čiastočné zrušenie neodkladného opatrenia (exekučného titulu).

11. Okresný súd teda rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky po roku a štyroch mesiacoch. Sťažovateľ pritom stále nedostal odpoveď na svoju sťažnosť na prietahy v konaní. Z bodu 16 odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že okresný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu. Okresnému súdu teda nič nebránilo rozhodnúť o sťažnosti už skôr a bez zbytočných prietahov. Rozhodnutie okresného súdu je zrejme reakciou na podanú ústavnú sťažnosť, na ktorej sťažovateľ v celom rozsahu trvá.

II.

Argumentácia sťažovateľa

12. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že okresný súd ako exekučný súd v napadnutom konaní od podania návrhu na zastavenie exekúcie 31. marca 2022 do dňa podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o jeho sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie, v napadnutom konaní sa tak dopúšťa zbytočných prietahov, čím porušil označené práva podľa ústavy a dohovoru. V dôsledku prebiehajúcej exekúcie má preto zakázané nakladať s majetkom a je v stave pretrvávajúcej neistoty. Okresný súd je nečinný napriek urgenciám súdnej exekútorky a sťažnosti na prietahy v konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

14. Podľa judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06, I. ÚS 281/2013) nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí uskutočňovaný podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Záver o tom, že súdna exekúcia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, vychádza z toho, že exekúciu síce vykonáva súdny exekútor, ale na základe splnomocnenia štátom, ktoré sa materializuje v konkrétnej veci poverením exekučného súdu na vykonanie exekúcie. Toto poverenie (bez neho by súdna exekúcia nemala zákonný podklad a bola by absolútne neprípustná) potvrdzuje, že súdny exekútor koná, rozhoduje a exekvuje v mene súdnej moci (čl. 142 ods. 1 ústavy).

15. Z už judikovaných záverov ústavného súdu o súdnej exekúcii ako súčasť základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06) vyplýva, že súdna exekúcia vykonávaná podľa Exekučného poriadku musí byť uskutočňovaná aj v súlade s princípmi spravodlivého procesu v širšom slova zmysle, ktoré sú obsiahnuté v čl. 46 až čl. 48 ústavy.

16. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (II. ÚS 92/05). Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

17. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

18. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa vychádzal zo zistenia, že v uvedenej veci exekučné konanie začalo 27. januára 2022 dorúčením návrhu na vykonanie exekúcie. Poverenie na vykonanie exekúcie vydal okresný súd 4. marca 2022. Sťažovateľ podal okresnému súdu 31. marca 2022 návrh na zastavenie exekúcie, o ktorom rozhodla vyššia súdna úradníčka uznesením z 30. novembra 2022. Dňa 3. decembra 2022 podal sťažovateľ proti tomuto uzneseniu sťažnosť. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal prieťahy okresného súdu pri rozhodovaní o jeho sťažnosti, o ktorej nebolo v čase podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté. Bezprostredne po podaní ústavnej sťažnosti došlo k náprave sťažovateľom namietaného stavu, keď okresný súd rozhodol uznesením z 20. marca 2024 tak, že v časti, v ktorej došlo k zrušeniu exekučného titulu, exekúciu zastavil. Možno takto konštatovať, že okresný súd o sťažnosti rozhodoval rok a štyri mesiace. Uvedená doba rozhodovania je síce neprimeraná, avšak ústavný súd poukazuje na to, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní znamená porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd v prvom rade zohľadnil, že pred podaním sťažnosti okresný súd ako exekučný súd konal v zásade plynulo a bez prieťahov – vydal poverenie na vykonanie exekúcie a rozhodol vyššou súdnou úradníčkou o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie. V priebehu konania ústavného súdu došlo k náprave namietaného stavu – rozhodnutím o sťažnosti, pričom toto rozhodnutie vedie k zastaveniu exekúcie v časti zrušenia exekučného titulu, čo vedie aj k výraznej eliminácii stavu právnej neistoty sťažovateľa týkajúcej sa výsledku exekučného konania ako takého.

19. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu